Εγκλήματα στο Τραπεζικό Σύστημα με έμφαση στο Ξέπλυμα Χρήματος

Εξάμηνο: **Ζ**
Τομέας: **Τομέας Εγκληματολογίας**
Διδάσκων: Επικ. Καθηγητής **Δημήτρης Ζιούβας**

Περιγραφή

Το μάθημα εξετάζει τις συνήθεις μορφές εγκληματικότητας που εμφανίζονται στο χρηματοπιστωτικό τομέα. Παράλληλα με τις τράπεζες διερευνώνται και φαινόμενα ποινικής παραβατικότητας στις ασφαλιστικές εταιρίες και την κεφαλαιαγορά. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην ανάλυση του εγκλήματος της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες, γνωστού και ως ξεπλύματος "βρώμικου" χρήματος (money laundering), καθώς και στην ενδεχομένως σχετιζόμενη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας (ΞΧ/ΧΤ). Η εξέταση του ξεπλύματος χρήματος ως εγκλήματος συγκάλυψης/νομιμοποίησης εσόδων προερχόμενων από άλλα, προηγούμενα χρονικά, "βασικά" εγκλήματα (φοροδιαφυγή, διαφθορά κ.λπ.) εντάσσεται μεθοδολογικά στο πλαίσιο μελέτης του Συστήματος της Οικονομικής και Οργανωμένης Εγκληματικότητας. Στόχος του μαθήματος είναι η κατανόηση του εγκληματικού φαινομένου και η μελέτη των μηχανισμών πρόληψης και ποινικής καταστολής της χρηματοπιστωτικής εγκληματικότητας στο πλαίσιο της ελληνικής, ευρωπαϊκής και διεθνούς δικαιοταξίας.

Θεματικές ενότητες της διδασκαλία**ς**

Οι βασικές θεματικές ενότητες του μαθήματος περιλαμβάνουν:
1. Δομές και εύρυθμη λειτουργία του χρηματοπιστωτικού συστήματος ως αντικείμενο ποινικής προστασίας
2. Ένταξη των χρηματοπιστωτικών εγκλημάτων στο "Σύστημα" του Οικονομικού Ποινικού Δικαίου
3. Διασυνοριακός και οργανωμένος χαρακτήρας των χρηματοπιστωτικών εγκλημάτων
4. Ασύμμετρη πληροφόρηση και χρηματιστηριακά εγκλήματα
5. Μορφές απάτης στο χρηματοπιστωτικό σύστημα
6. Ποινική προστασία των συστημάτων πληρωμών
7. Ελληνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές ρυθμιστικό πλαίσιο καταπολέμησης του ξεπλύματος χρήματος
8. Φοροδιαφυγή, διαφθορά και μορφές οργανωμένου εγκλήματος ως "βασικά" εγκλήματα του ξεπλύματος χρήματος
9. Τυπολογία πράξεων ξεπλύματος χρήματος μέσω ύποπτων ή ασυνήθιστων συναλλαγών

10. Εξωχώριες (offshore) εταιρίες, ανώνυμοι τραπεζικοί λογαριασμοί, εξακρίβωση της ταυτότητας των πραγματικών δικαιούχων και τραπεζικά μέτρα δέουσας επιμέλειας
11. Ο ρόλος της Μονάδας Κανονιστικής Συμμόρφωσης των τραπεζών στην καταπολέμηση του ξεπλύματος χρήματος
12. Εποπτικές, ελεγκτικές και διωκτικές αρχές για την καταπολέμηση του ξεπλύματος χρήματος
13. Δέσμευση τραπεζικών λογαριασμών και μέτρα ανάκτησης εγκληματικών περιουσιακών στοιχείων (asset recovery)
14. Μορφές και φορείς ευρωπαϊκής και διεθνούς ποινικής συνεργασίας

Βιβλιογραφία/Αρθρογραφία (ενδεικτική)

Ζιούβας Δ., Χρηματοπιστωτικό Ποινικό Δίκαιο, 2018.

Γκόρτσος Χ., Εισαγωγή στο διεθνές χρηματοπιστωτικό δίκαιο: το διεθνές τραπεζικό δίκαιο μέσα στο σύστημα του διεθνούς χρηματοπιστωτικού δικαίου, Νομική Βιβλιοθήκη, 2011.

Δούβλης Β., Ο έλεγχος για το ξέπλυμα μαύρου χρήματος στους χρηματοπιστωτικούς ομίλους εντός και εκτός ΕΕ, Ελληνική Δικαιοσύνη 2011, 1284 επ.

Ζέρβα Χ., Εξωχώριες εταιρίες και νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες ενέργειες, Ποινική Δικαιοσύνη 2001, 1046 επ.

Ζιούβας Δ., Ποινική προστασία των μέσων πληρωμής πλην των μετρητών - Απόφαση-πλαίσιο 2001/413/ΔΕΥ και ελληνικό ποινικό δίκαιο, σε: Δούβλης Β./Μπώλος Α., Δίκαιο Προστασίας Καταναλωτών, τόμος ΙΙ, 2008, σελ. 1189 επ.

Καϊάφα-Γκμπάντι Μ., Ποινικοποίηση της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες: Βασικά χαρακτηριστικά του ν. 3691/2008 και δικαιοκρατικά όρια, Ποινικά Χρονικά 2008, 920 επ.

Κουράκης Ν. (επιμ.)/ Ζιούβας Δ.(συν.), Τα Οικονομικά Εγκλήματα, Τόμος δεύτερος: Ειδικό Μέρος, Αντ. Ν. Σάκκουλας, 2007.

Κουράκης Ν. (επιμ.)/ Ζιούβας Δ.(συν.), Τα Οικονομικά Εγκλήματα, Τόμος τρίτος: Παράρτημα Κειμένων, Βασική ελληνική, ευρωπαϊκή και διεθνής νομοθεσία για την οικονομική εγκληματικότητα, Αντ. Ν. Σάκκουλας, 2007.

Λίβος Ν., Το ξέπλυμα βρώμικου χρήματος και η εξιχνίασή του, σε: Ένωση Ελλήνων Ποινικολόγων (εκδ.), Ξέπλυμα βρώμικου χρήματος – "καθαρή" ή ελεύθερη κοινωνία;, Αντ. Ν. Σάκκουλας, 2007, σελ. 357 επ.

Μπώλος Α., Εξωχώριες εταιρίες (offshore companies) και ελληνική έννομη

τάξη, Νομικό Βήμα 2013, 935 επ.

Παπανεοφύτου Α., Ποινική ευθύνη νομικών προσώπων: Μια κατασκευή ποινικής ασυλίας του επιχειρηματία – δράστη;, Νομική Βιβλιοθήκη, 2012.

Παύλου Στ./Δημήτραινας Γ., Η νομιμιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες στη διαχρονική της διάσταση – Από τον ν. 2331/1995 στο ν. 3691/2008, Π.Ν. Σάκκουλας, 2009.

Παύλου Στ., Το "πάγωμα των τραπεζικών λογαριασμών" στην προδικασία για το έγκλημα της νομιμοποιήσεως εσόδων από εγκληματική δραστηριότητα (ν.2331/1995), Ποινικά Χρονικά 2005, 776 επ.

Συμεωνίδου-Καστανίδου Ε., Το έγκλημα της νομιμοποίησης παράνομων εσόδων μετά το ν. 3424/2005: ερμηνευτικές προτάσεις, Ποινική Δικαιοσύνη 2007, 608.

Ziouvas D., International Asset Recovery and the UNCAC, 2018.

Ziouvas D., Das neue Kapitalmarktstrafrecht – Europäisierung und Legitimation, Carl Heymanns Verlag, 2005.

Ziouvas D., Das neue Recht gegen Kurs- und Marktpreismanipulation im 4. Finanzmarktförderungsgesetz, Zeitschrift für Unternehmens- und Gesellschaftsrecht (ZGR) 2003, 113.